

PALJONKO SUOMALAISET KÄYTTÄVÄT TULOISTAAN ASUMISEEN?

Timo Kauppinen, THL



TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

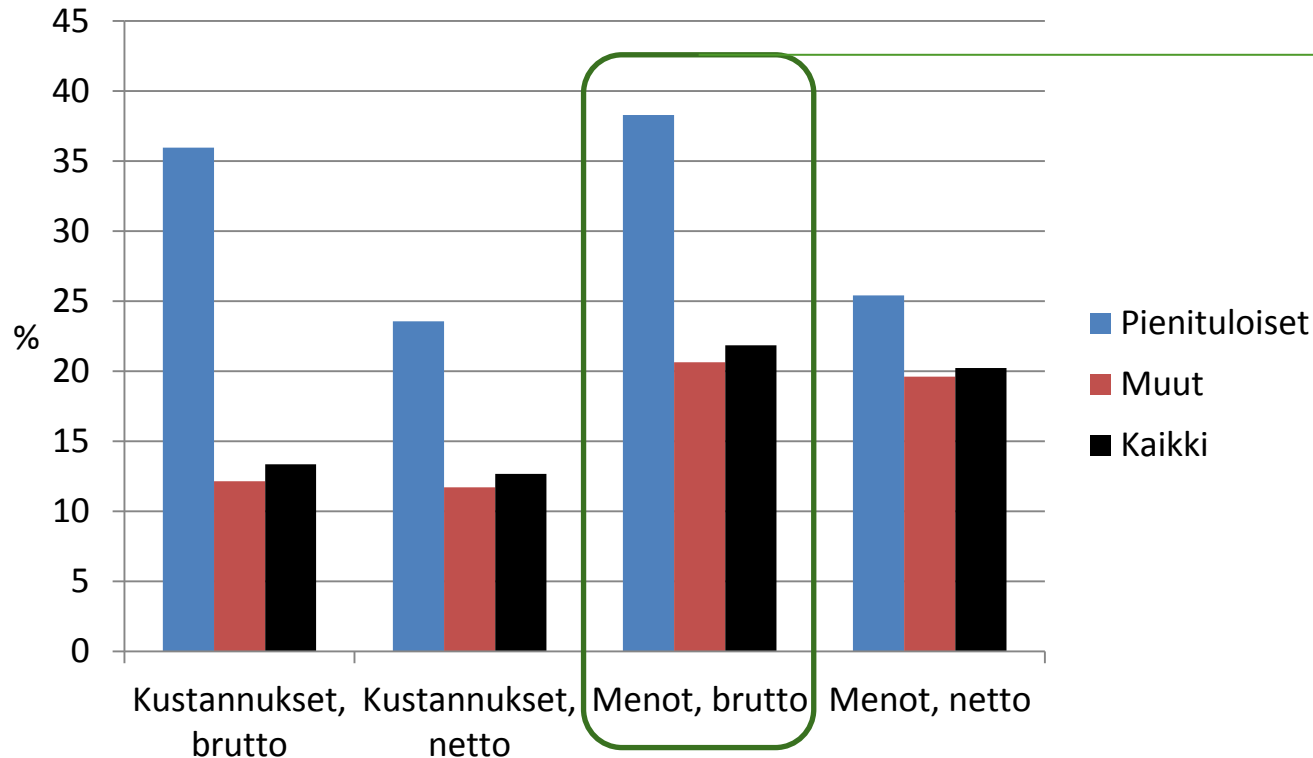
TÄMÄ ESITYS

- Asumismeno/kustannusrasitteen erilaiset määritelmät ja käteen jäävät tulot vaihtoehtoisena mittarina
- Kenellä asumismenot/kustannukset ovat suuret, esimerkkejä
- Asumiskustannusten huomioon ottaminen voi muuttaa kuvaa pienituloisuudesta, erityisesti sen alueellisista eroista
- Vuokrat nousseet suurten kaupunkiseutujen keskuksissa seutujen väestön tuloja nopeammin 2010-luvulla, kansainvälisessä vertailussa Suomen vuokralaisilla on suuri asumismenorasite

MÄÄRITELMIÄ

- **Asumiskustannukset** = vuokra tai hoitovastike, muut asunnon kuukausittaiset käyttömenot, asuntolainan korot, kiinteistövero
- **Asumismenot** = asumiskustannukset + asuntolainan lyhennykset + rahoitusvastike
- **Brutto** = saadut asumisen tuet mukana sekä tuloissa että asumiskustannuksissa/menoissa
- **Netto** = tuet vähennetty kummastakin
- **Tulot** = kotitalouden käytettävissä olevat rahatulot
- **Pienituloinen** = tulot alle 60 % kaikkien kotitalousväestöön kuuluvien henkilöiden mediaaniarvosta

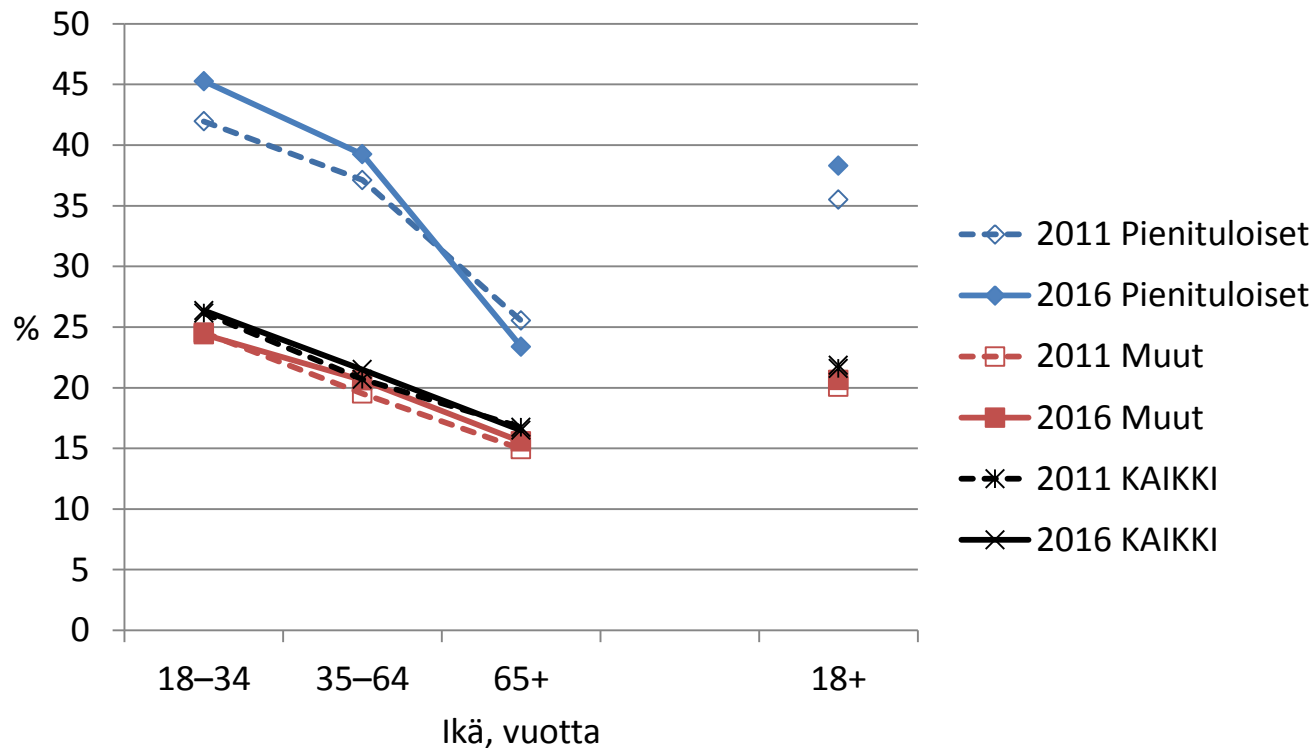
ASUMISEEN MENEVÄ OSUUS KOTITALOUDEN TULOISTA ERI MÄÄRITELMILLÄ, 18 V. TÄYTTÄNEET, MEDIAANI, 2016



”Paljonko käyttävät tuloistaan asumiseen”

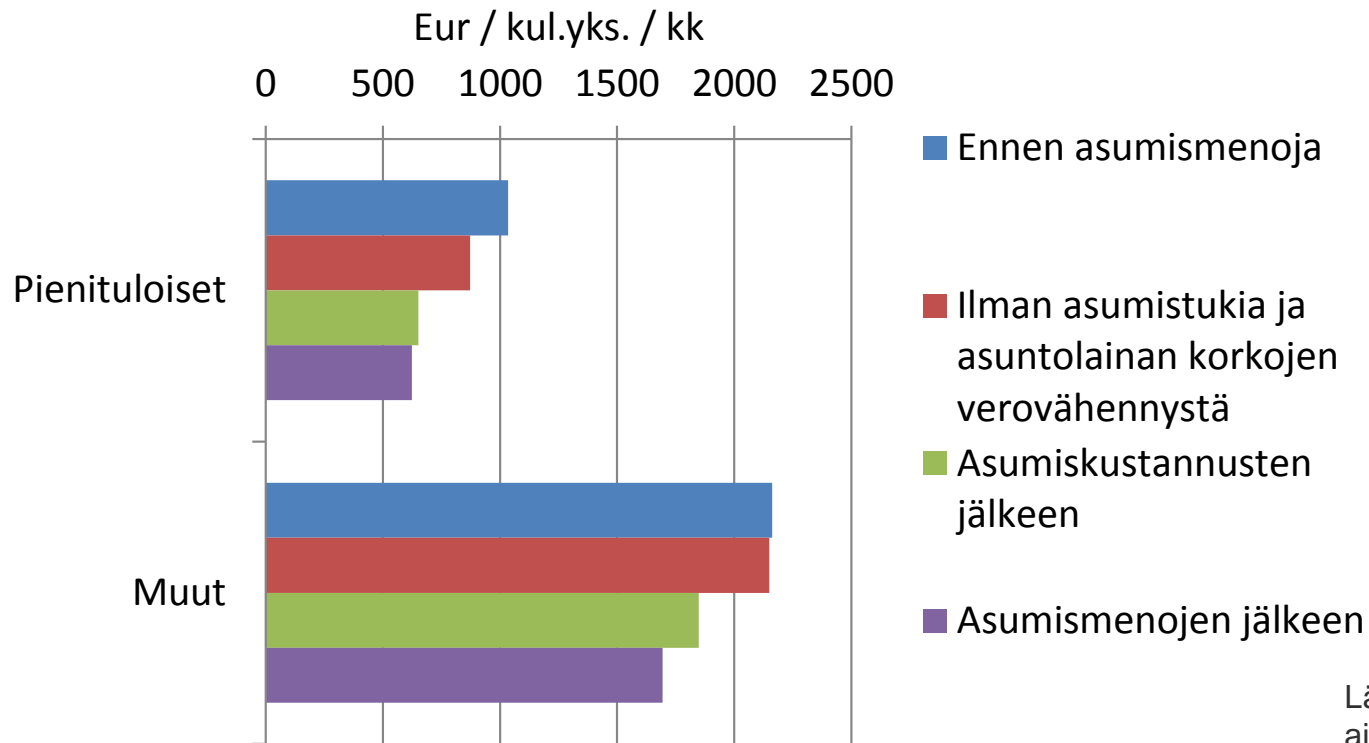
Lähde: Tulonjakotilaston palveluaineisto 2016, omat laskelmat

(BRUTTO)ASUMISMENOJEN OSUUS KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA RAHATULOISTA 2011 JA 2016, MEDIAANI



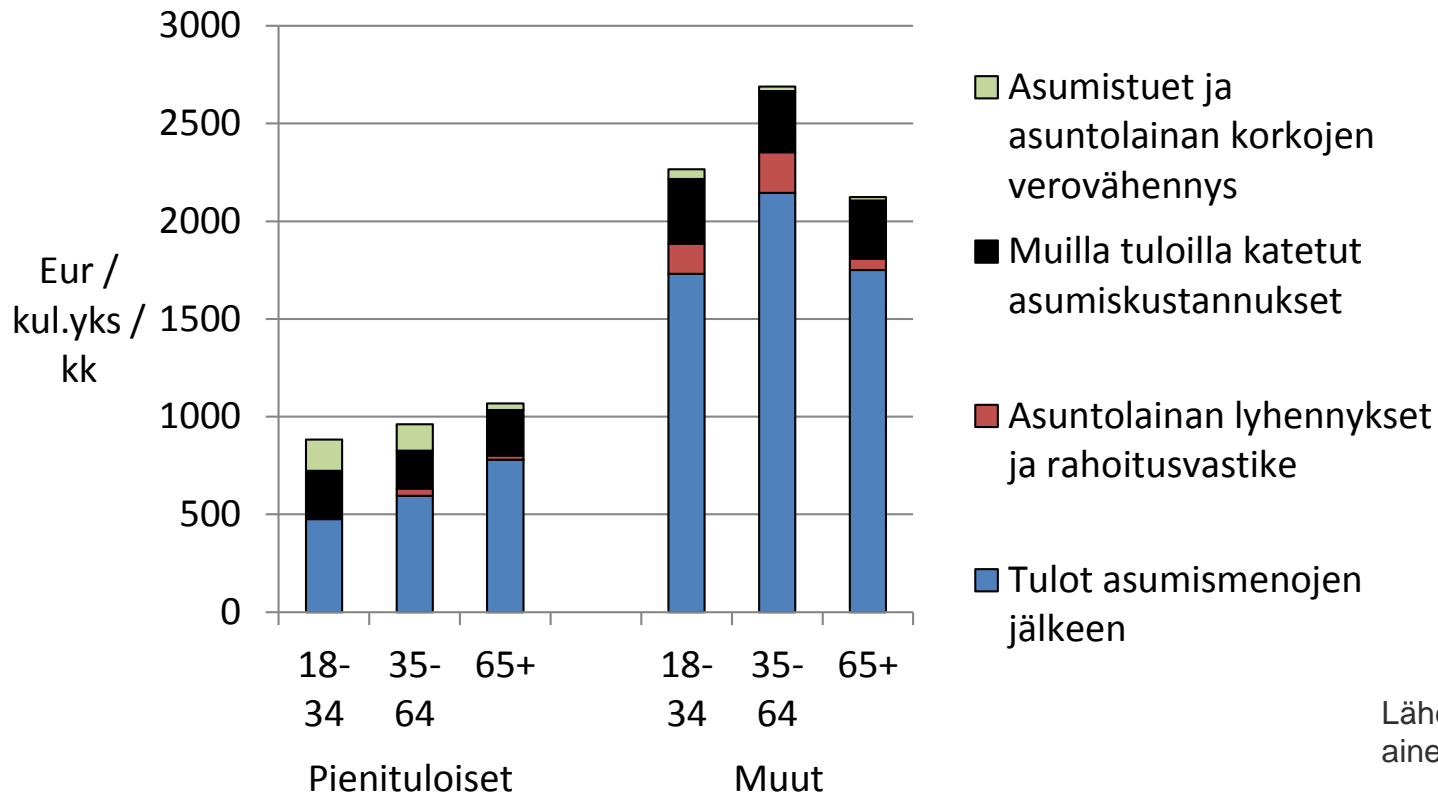
Lähde: Kauppinen ym. (2015) sekä Tulonjakotilaston palveluaineisto 2016, omat laskelmat

KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT EKVIVALENTIT RAHATULOT ENNEN JA JÄLKEEN ASUMISMENOJA 18 VUOTTA TÄYTTÄNEILLÄ 2016, MEDIAANI



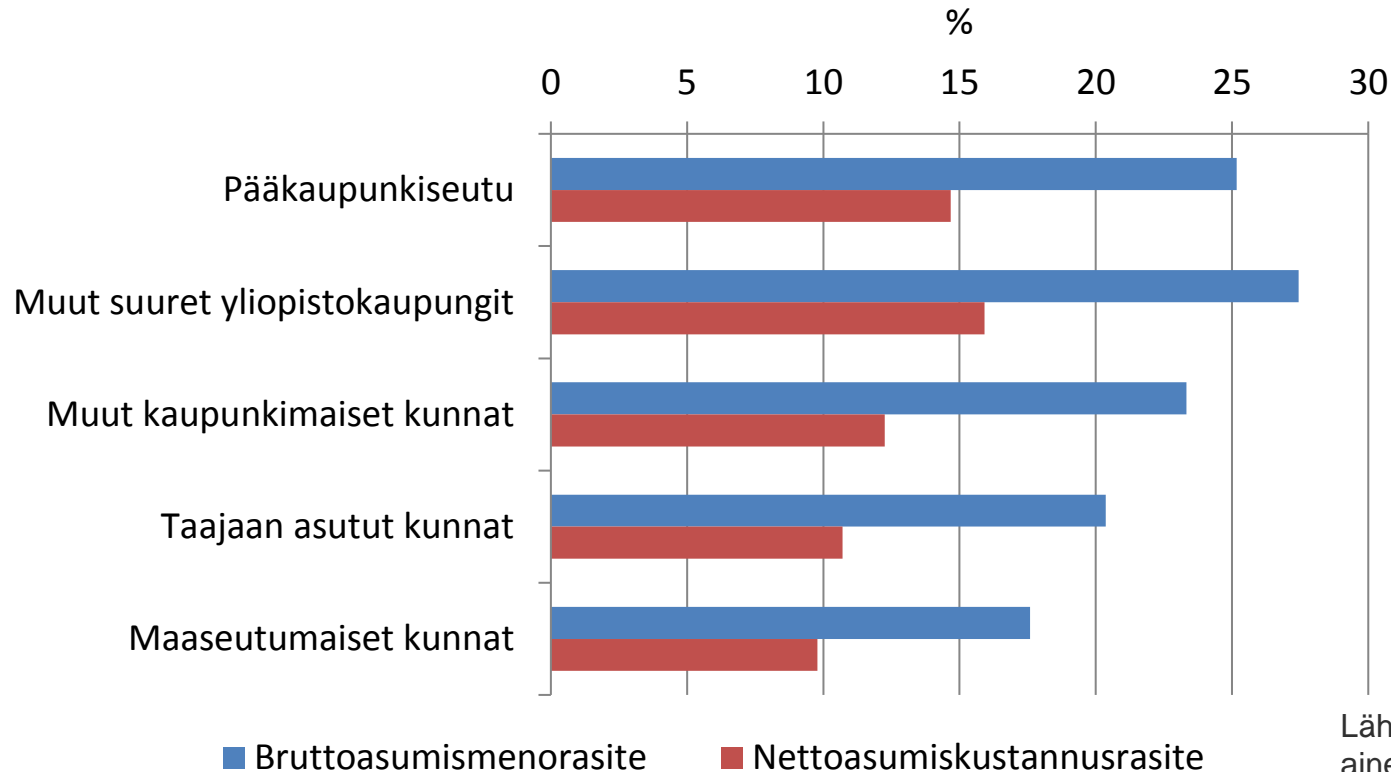
Lähde: Tulonjakotilaston palveluaineisto 2016, omat laskelmat

EKVIVALENTIT ASUMISKUSTANNUKSET JA -MENOT SEKÄ TULOT ASUMISMENOJEN JÄLKEEN IÄN MUKAAN VUONNA 2016, KESKIARVOT



Lähde: Tulonjakotilaston palveluaineisto 2016, omat laskelmat

PALJONKO KÄYTETÄÄN TULOISTA ASUMISEEN, KAUPUNKI-MAISUUDEN MUKAAN, 18-64-VUOTIAAT, MEDIAANI, 2016

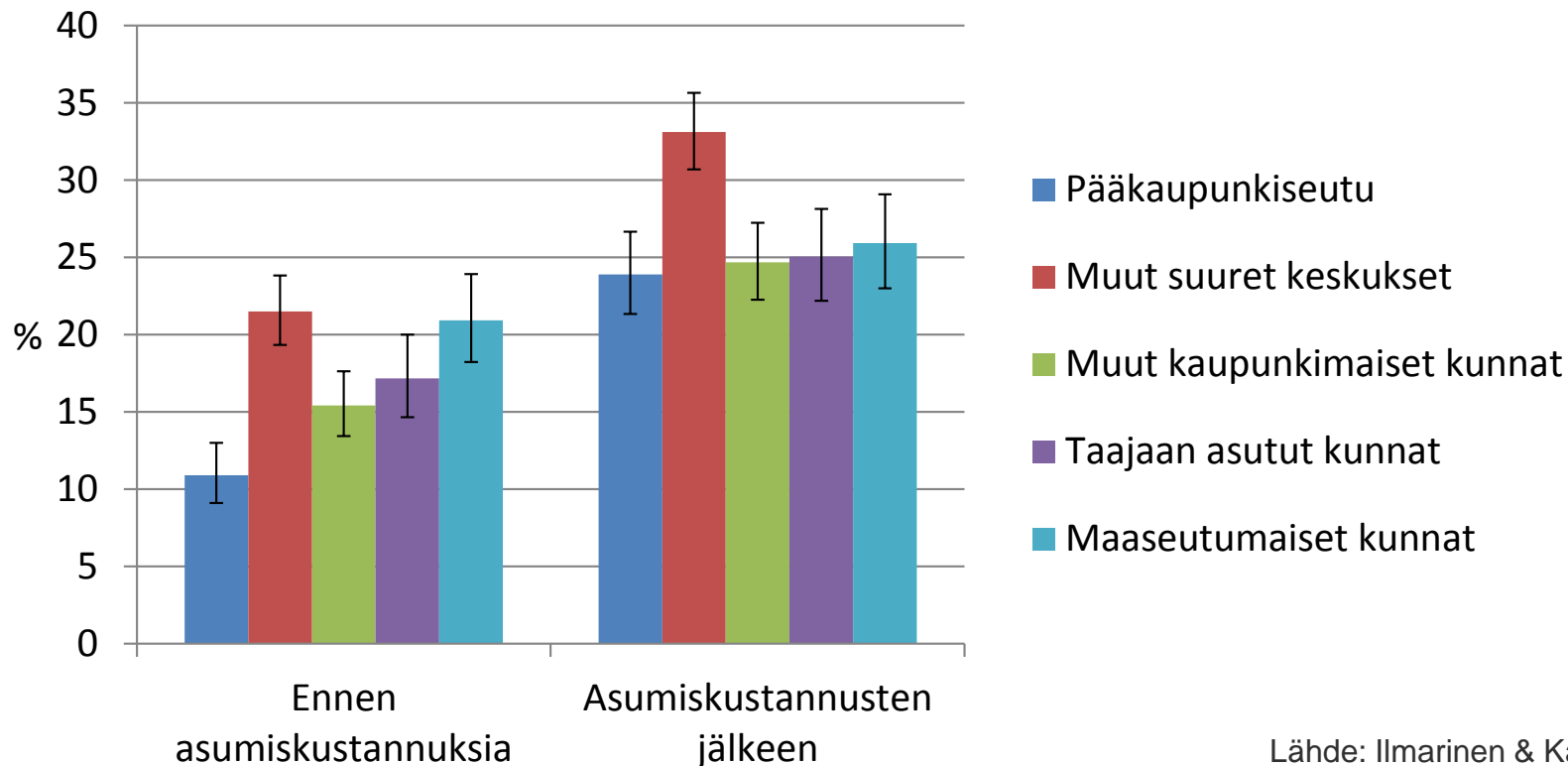


Lähde: Tulonjakotilaston palveluaineisto 2016, omat laskelmat

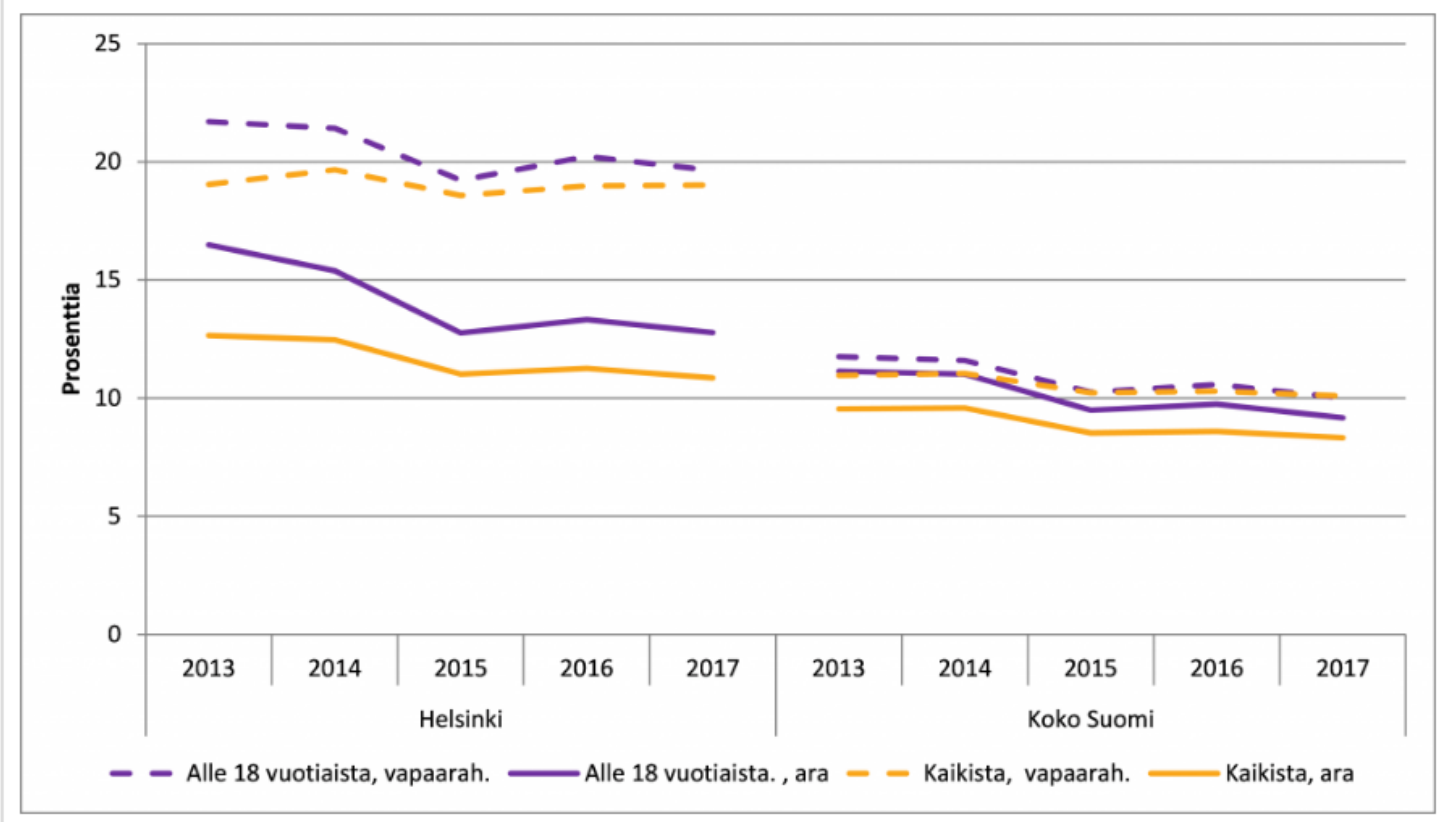
ASUMISKUSTANNUSTEN HUOMIOON OTTAMINEN TULOEROJEN MITTAUKSESSA

- Asumismenojen tai –kustannusten vähentämisen jälkeiset tulot voivat vaihdella esimerkiksi alueittain eri tavalla kuin tulot ennen asumismenojen vähentämistä
- Esimerkiksi pääkaupunkiseudun ero maaseutumaisiin kuntiin pienituloisuudessa tasoittuu vähennettäessä ensin tuloista asumiskustannukset (Ilmarinen & Kauppinen 2018)
- Myös yksin asuvien ja yksinhuoltajien pienituloisuus korostuu tässä tilanteessa

KOTITALOUKSIEN PIENITULOISUUSASTE ENNEN JA JÄLKEEN ASUMISKUSTANNUKSI KUNTATYYPIN MUKAAN VUONNA 2014



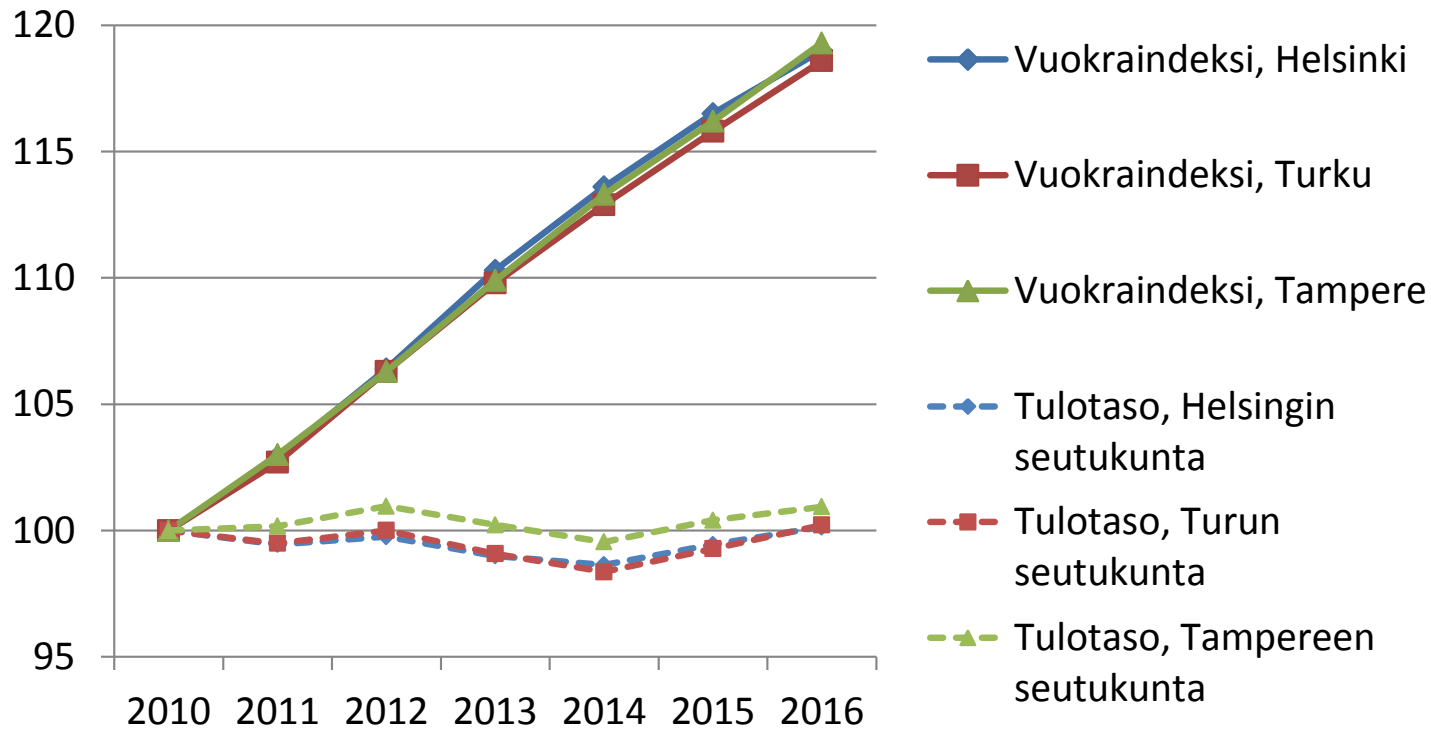
Lähde: Ilmarinen & Kauppinen (2018)



Lähde: Mukkila & Saikkonen (2018)

Kuvio 1. Minimibudjetilla mitattu köyhien osuus sekä köyhissä kotitalouksissa asuvien alle 18-vuotiaiden osuus Helsingissä ja koko maassa simulointien perusteella. Oletuksena on, että kaikkien vuokralla asuvien kotitalouksien vuokra on joko vapaarahoitteisten keskivuokrien mukainen tai ARA-rahoitteinen.

VAPAARAHOITTEISTEN VUOKRA-ASUNTOJEN VUOKRIEN KEHITYS KOLMESSA KAUPUNGISSA VS. ASUNTOKUNTIEN TULOTASON* KEHITYS KYSEISISSÄ SEUTUKUNNISSA, 2010=100

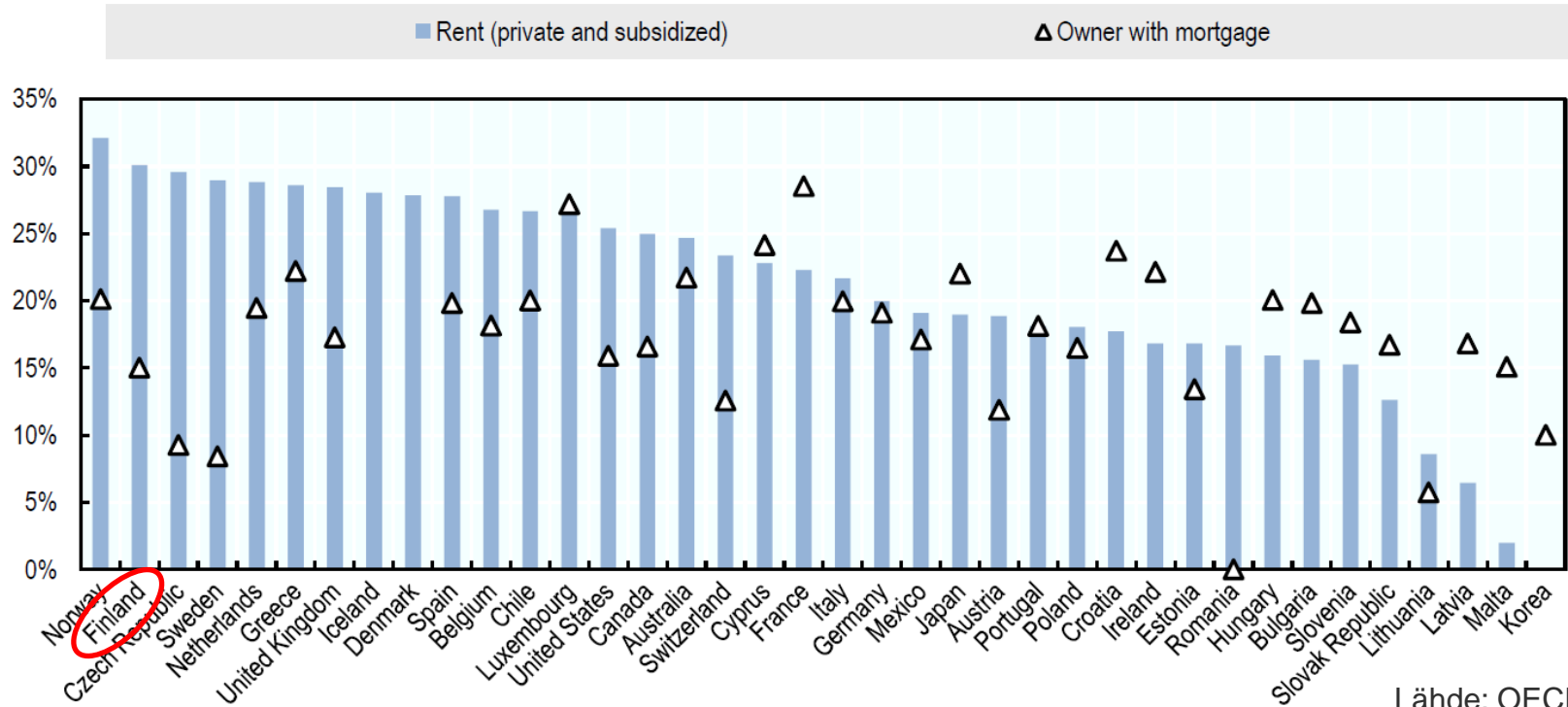


* Käytettävissä olevat rahatulot kulutusyksikköä kohti kyseisen vuoden arvossa

Lähde:
Tilastokeskus,
Statfin-tietokanta

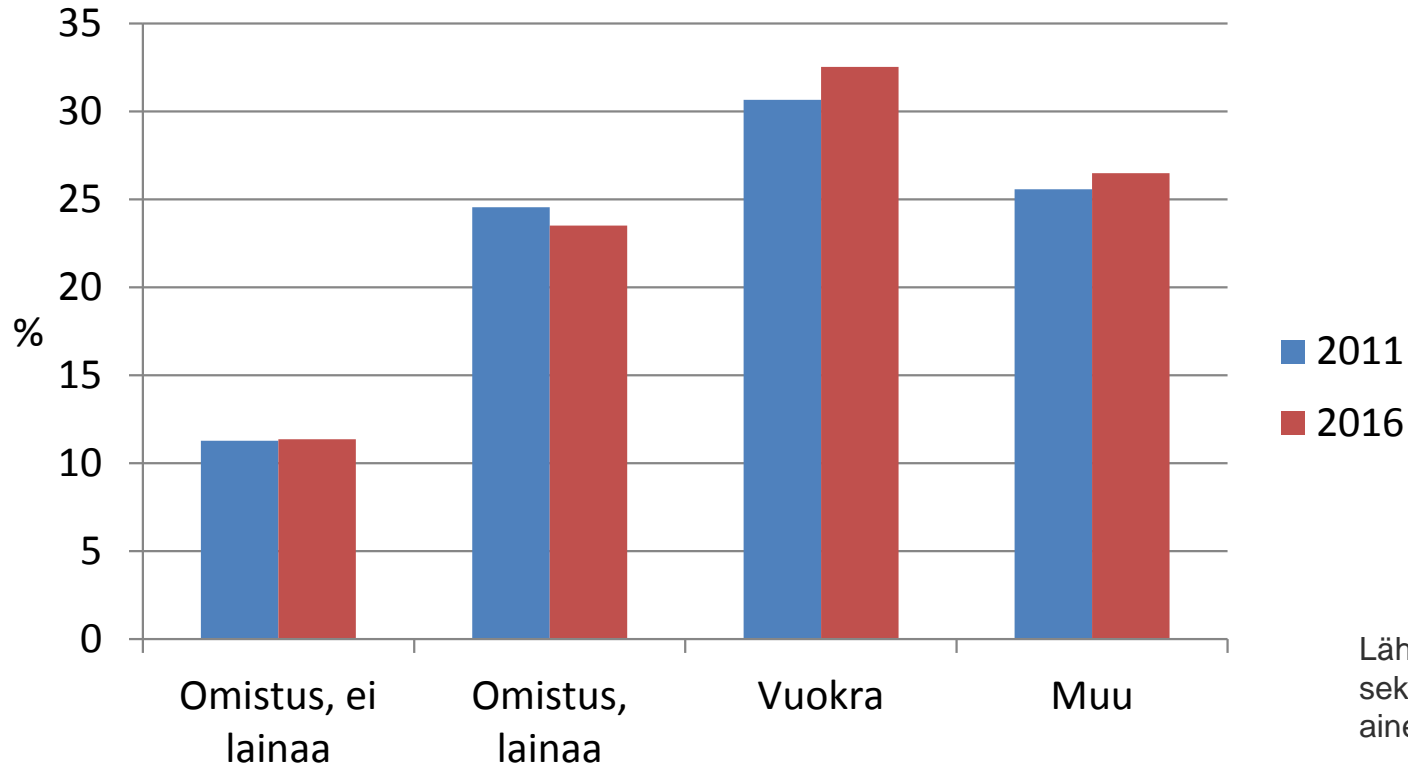
Figure HC1.2.1: Households' housing cost burden (mortgage and rent cost) as a share of disposable income, 2014 or latest year available

Median of the mortgage burden (principal repayment and interest payments) or rent burden (private market and subsidized rent) as a share of disposable income, in percent ^{1 2}



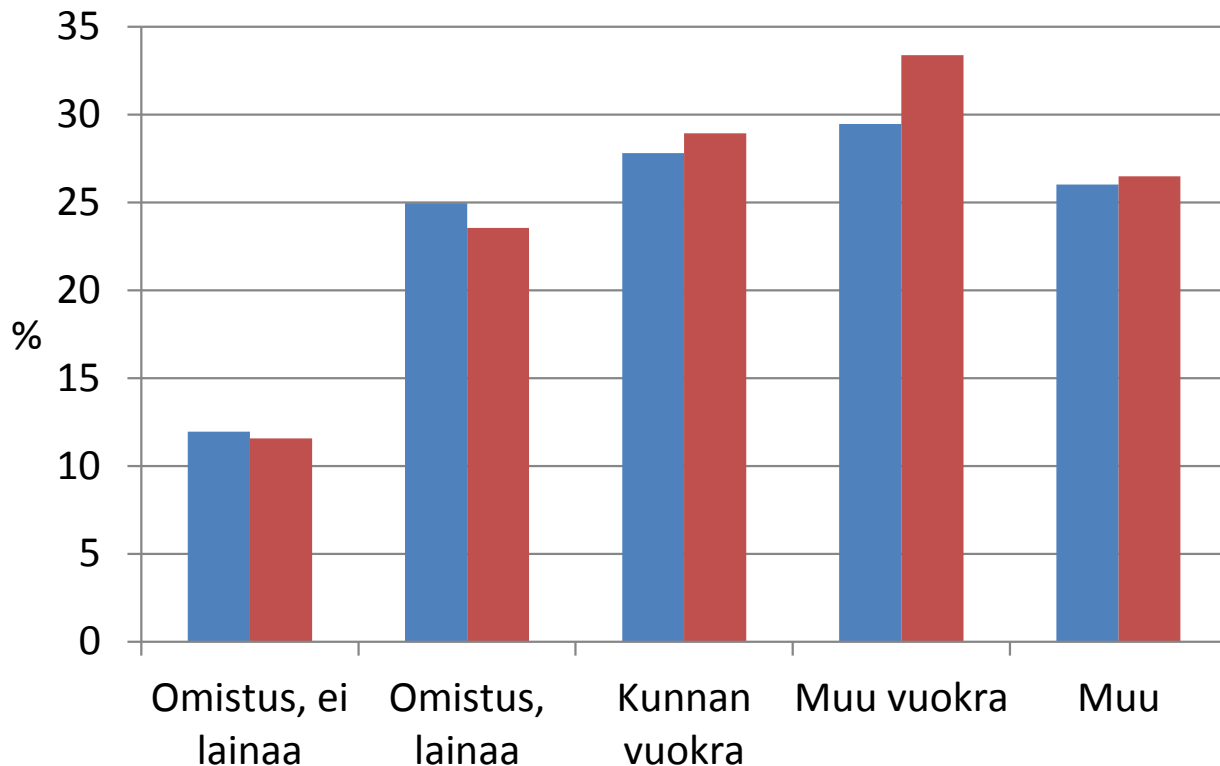
Lähde: OECD (2017)

(BRUTTO)ASUMISMENORASITE V. 2011 JA 2016 ASUNNON HALLINTAPERUSTEEN MUKAAN, 18 V. TÄYTTÄNEET, MEDIAANI



Lähde: Kauppinen ym. (2015) sekä Tulonjakotilaston palveluaineisto 2016, omat laskelmat

(BRUTTO)ASUMISMENORASITE ASUNNON HALLINTA- PERUSTEEN MUKAAN PÄÄKAUPUNKISEUDULLA, 18 V. TÄYTTÄNEET, MEDIAANI



Huom.
Nettokustannusrasitteella
samat kehityskulut, mutta
asuntovelkaisten taso
selvästi alempana kuin
vuokralaisten taso

■ 2011
■ 2016

Lähde: Kauppinen ym. (2015)
sekä Tulonjakotilaston palvelu-
aineisto 2016, omat laskelmat

JOHTOPÄÄTÖKSET

- Suuri osa tuloista menee asumiseen mm. pienituloisilla, yksin asuvilla, yksinhuoltajilla, vuokralaisilla ja kaupunkilaisilla
- Tämän osuuden ohella on tärkeää tarkastella käteen jääviä tuloja
 - Tällöin myös kuva pienituloisuuden eroista esimerkiksi asuinpaikan mukaan voi muuttua
- Vuokrien tulotaso ja kuluttajahintoja nopeampi kasvu 2010-luvulla ja toisaalta alhainen korkotaso ovat eriyttäneet vuokralaisten ja omistusasujien asumiskustannusrasitteita

ASUMISESSA EI KYSE VAIN RAHASTA

- Asuntopolitiikassa ja asumisen tukia koskevassa politiikassa on hyvä muistaa, että eri politiikkavaihtojen välillä on eroja mm. sen suhteen, kuinka hyvin ne auttavat asuntomarkkinoilla heikosti pärjääviä asunnon saamisessa ja kuinka vakaan asumistilanteen ne auttavat saavuttamaan.
- Lisäksi esimerkiksi pienituloisille suunnattujen tukien heikentäminen voi johtaa alueellisen segregaaation vahvistumiseen, ja toisaalta myös tuet voivat vahvistaa segregatiota, jos alueellista ulottuvuutta ei oteta huomioon.

LÄHTEET

Ilmarinen K, Kauppinen TM (2018) Pienituloisuus ennen ja jälkeen asumiskustannuksia – alueellinen näkökulma. Yhteiskuntapolitiikka 83:1, 73-83.

Kauppinen TM, Hannikainen-Ingman K, Sallila S, Viitanen V (2015) Pienituloisten asuinolot. Työpaperi 22/2015. Helsinki: THL.

Mukkila S, Saikkonen P (2018) Asumisen hinta heikentää kohtuullisen kulutuksen mahdollisuuksia Helsingissä. TITA Policy Brief 3/2018.

OECD (2017) Affordable Housing Database.

<http://www.oecd.org/els/family/HC1-2-Housing-costs-over-income.pdf>